



חוזר מינהל הסייעוד

ט"ז סיון, תש"פ
08 יוני 2020
אסמכתא: 122853320
חוזר מס' 163/ 2020

לכבוד:
מנהלות הסייעוד בבתי החולים
מנהלות הסייעוד בקהילה/בריאות הציבור

נושא: תחומי עיסוק ופעילות של כוח עזר מיומן במערך האשפוז והקהילה

חוזר זה מבטל ומעדכן את חוזר מינהל הסייעוד מס' 64 מיום 5.3.2006 בנושא "הפעלת כוח עזר מיומן (סייעת לאחות) ע"י אחות מוסמכת בבתי החולים"

רקע:

הטיפול במטופלים כרוניים ובמטופלים במצבים אקוטיים מורכבים המאושפזים בבתי חולים או מטופלים בקהילה, דורש את התמקצעות האחות המוסמכת, כך שנוצר צורך בגורם מסייע לאחות המוסמכת בביצוע הפעולות הבסיסיות. הסיוע לאחות המוסמכת במתן טיפול בסיסי למטופל יפנה את זמנה לניהול הטיפול במטופל, עיסוק במיומנויות קליניות מתקדמות ופעילויות נוספות הדורשות ביצוע ע"י אחות מוסמכת. ניהול הטיפול הסייעודי במטופל הוא בסמכותה ובאחריותה של האחות המוסמכת הפועלת בשיתוף פעולה עם גורמים רב מקצועיים שונים כגון כוח עזר מיומן בעל הכשרה יעודית. הפעילויות שהוגדרו לביצוע ע"י כוח העזר המיומן נותנות מענה לצרכים הבסיסיים של מטופלים במצבי בריאות שונים, זאת בכפוף להוראתה, הנחייתה ופיקוחה של אחות מוסמכת האחראית על ניהול הטיפול במטופל. תפקיד כוח עזר מיומן בפעילויות אלו מהווה חלק משמעותי במערכת הבריאות.

מטרות החוזר:

1. הגדרת תחומי העיסוק והפעילות של כוח עזר מיומן במערך האשפוז והקהילה
2. הגדרת הכפיפות המקצועית והמנהלית לרבות ההכשרה הנדרשת של כוח עזר מיומן במערך האשפוז והקהילה

תאריך יישום ההנחיה: ספטמבר 2020

אחריות ליישום: מנהלות הסייעוד בכל מוסדות הרפואה באשפוז ובקהילה

ב ב ר כ ה,

ד"ר שושי גולדברג
אחות ראשית ארצית
וראשת מינהל הסייעוד



הגדרה:

כוח עזר מיומן: עובד המועסק במערך האשפוז ובקהילה שעבר הכשרה ייעודית ואושר לו לבצע את תחומי הפעילות בהתאם להכשרתו, למתאר עבודתו ובכפוף למפורט בחוזר זה

1. תנאי להעסקת כח עזר מיומן

הוכחת ידע בסיסי בשפה העברית: קריאה, כתיבה ודיבור (עדיפות לבוגרי 12 שנות לימוד)

2. עיקרי ההנחייה

- א. קליטת כוח עזר מיומן תיעשה על פי תכנית קליטה מובנית
- ב. הכשרת כוח עזר מיומן תתבצע בסמוך לקליטת העובד ותסתיים לא יאוחר משנה מיום הקליטה לעבודה
- ג. תכנית הקליטה תכלול הכשרה לתחומי עיסוקו ופעילותו של כוח עזר מיומן בהתאם למתאר הטיפולי בו הוא מועסק ובכפוף לתחומי הפעילות לביצוע בהנחייה זו
- ד. כוח עזר מיומן כפוף מקצועית וניהולית לאחות האחראית ו/או מי מטעמה במתאר הטיפולי בו הוא מועסק
- ה. כוח עזר מיומן יפעל בהתאם להנחייתה ובפיקוחה של האחיות המוסמכות וישם את תכנית הטיפול שקבעה האחיות, בכפוף לרשימת תחומי הפעילות הרלוונטים למתאר הטיפולי בו הוא מועסק
- ו. כוח עזר אינו מוסמך לקבל החלטות טיפוליות באופן עצמאי
- ז. הערכת עובד תתבצע לכל כוח עזר מיומן בסיום הליך קליטתו ולפחות אחת לשנה
- ח. הערכת עובד, תוכנית הקליטה לרבות תכנית ההכשרה יתויקו בתיקו האישי של העובד בארגון

3. תחומי הפעילות המותרים לביצוע על ידי כוח עזר מיומן במערך האשפוז והקהילה

הפעולות המפורטות מטה הינן **פעולות ביצוע בלבד**
ובכפוף להנחיתה ולפיקוחה של האחות המוסמכת

פירוט והסבר	תחומי עיסוק ופעילותו של כח עזר מיומן
<ul style="list-style-type: none"> ניטור סימנים חיוניים באמצעות מכשור אלקטרוני בלבד כגון לחץ דם, דופק, חום, מספר נשימות וריווי חמצן בדם (רמת סטורציה) מדידת משקל וגובה 	ניטור ואיסוף מדדים
<ul style="list-style-type: none"> בדיקת רמת סוכר באמצעות גלוקומטר בדיקת רמת INR באמצעות מכשיר אלקטרוני לקיחת דגימות לבדיקות כגון: בדיקת כיה, בדיקות שתן בסטיק, בדיקת שתן לכללית ולתרבית, איסוף שתן כמותי, בדיקת צואה ביצוע בדיקת ראייה (visus) למבוגרים ביצוע א.ק.ג. 	בדיקות
<p>סיוע לאחות המוסמכת ובנוכחותה בביצוע הפעולות המפורטות מטה:</p> <ul style="list-style-type: none"> סיוע בטיפול בנפטר סיוע בהסרה וחבישת פצעים סיוע בהכנסה / הוצאת צנתר שתן סיוע בהכנסה / הוצאת זונדה 	טיפולים
<ul style="list-style-type: none"> היגיינה אישית: רחצה במיטה/ רחצה במקלחת/ סיוע לאחות ברחצת מטופל מורכב ובהשגחתה, שמירה על ניקיון והגיינה אישית של המטופל, הלבשה, טיפול פה טיפול בהפרשות: החלפת שקית שתן לפנרוס, החלפת שקית צנתר שתן, החלפת שקית לזונדה מנקזת עזרה בניידות: שינוי תנוחה במיטה, סיוע בהושבה, סיוע במעברים ושימוש בעזרי ניידות הזנה: הגשת מזון, האכלה דרך הפה הזנה דרך גסטרוסטום בפיקוח האחות המוסמכת-במחלקות להנשמה ממושכת 	עזרה בפעילויות חיי היום יום Activities of Daily Living
<ul style="list-style-type: none"> שמירה מיוחדת על מטופל בסיכון בטיחותי לעצמו ו/או לסביבה השגחה על מטופל המוגבל פיזית ליווי מטופל לבדיקות מחוץ למחלקה, בשיקול דעת ובאישורה של אחראית המשמרת 	השגחה וליווי מטופלים
<ul style="list-style-type: none"> הכנה ותחזוק יחידת/עמדת המטופל 	סביבת המטופל
<ul style="list-style-type: none"> חיטוי וניקוי מכשור רפואי לרבות תהליך עיקור ממוכן בכפוף להנחיות המוסד הזמנות ציוד רפואי ולוגיסטי, פריקה וסידור הציוד 	היבטים לוגיסטיים
<ul style="list-style-type: none"> דיווח לאחות המוסמכת על תחומי הפעילות והביצועים דיווח על מדדים וממצאים חריגים בטיפול במטופל תיעוד ברשומה הרפואית בהתאם להנחיות המוסד הרפואי 	דיווח ותיעוד

4. תכנית הכשרה לכוח עזר מיומן במערך האשפוז והקהילה

- א. באחריות הנהלת הסייעוד במוסד לוודא קיומה של הכשרה ייעודית לכוח עזר מיומן
- ב. תכנית ההכשרה תכלול היבטים עיוניים ומעשיים בהתאם לתחומי הפעילות המפורטים בחוזר זה
- ג. תכנית ההכשרה לכוח עזר מיומן תינתן בהיקף של לפחות 120 שעות לימוד
- ד. מסגרת ההכשרה תכלול את הנושאים הבאים:
 - הגדרת תפקיד, גבולות העיסוק
 - חוק זכויות החולה
 - זיהוי מטופל
 - פרטיות וכבוד האדם
 - המטופל במרכז
 - זיהוי ומניעת אלימות
 - תקשורת בין אישית עם המטופל ומשפחתו
 - התמודדות עם אובדן ומוות
 - טיפול בסיסי במטופל (Activities of Daily Living)
 - ניטור באמצעים אלקטרוניים - הכרת הערכים התקינים ומשמעות הערכים החריגים
 - טיפול בסביבת המטופל
 - שמירה על יציבה נכונה של המטפל
 - כללי בטיחות במניעת זיהומים
 - ניהול סיכונים ובטיחות הטיפול
 - ניווד והעברת מטופלים
 - תיעוד ברשומה הרפואית
 - נושאים רלוונטים המותאמים לסוג האוכלוסייה, המוסד והמחלקה בה מועסק כוח העזר

נספח א'

הצעה לתוכנית הכשרה לכוח עזר מיומן במערך האשפוז והקהילה

1. נושאי רקע – מבוא לסיוע לאחות מוסמכת

- הגדרת התפקיד, גבולות העיסוק
- חוק זכויות החולה
- רב תרבותיות
- תקשורת בין מטופלים ומטפלים
- אוכלוסיות בסיכון
- כללים במתן שירות למטופל
- שמירת סודיות רפואית
- בטיחות המטפל כגון: חשיפה לדם ונוזלי גוף, אירועי דקירה, יציבה נכונה
- כללי בטיחות ואיכות
- ניהול סיכונים ובטיחות המטופל / דווח על ארוע חריג
- מניעת זיהומים
- התנהגות בשעת חירום
- החייאה בסיסית (BLS)

2. טיפול בסיסי במטופל

- הגיינה אישית של המטופל לרבות טיפול פה מונע
- הזנת מטופל דרך הפה והזנה באמצעות גסטרוסטום
- עזרה בהליכה, בהשכבה, בהורדה מהמיטה, בהושבה על כסא
- שינוי תנוחה
- טיפול בהפרשות: שתן, צואה, כיח, הקאה כולל: החלפת שקית שתן של פנרוס, ריקון שתן ממערכת סגורה, החלפת שקית סטומה, החלפת שקית זונדה
- שמירה מיוחדת על מטופל בסיכון בטיחותי לעצמו ו/או לסביבה, ליווי מטופלים לפעילויות טיפוליות
- כללי נידודת מטופלים כולל שימוש בעזרי עזר (כגון מנוף וכד')
- טיפול במטופל בבידוד
- טיפול בנפטר
- אחריות לטיפול במזון – הגיינה, הזמנה וחלוקה של מזון
- הכרת סוגי הדיאטות

3. מדדים וניטור

- ביצוע אקג
- בדיקת סימנים חיוניים באמצעות מכשיר אלקטרוני
- מדידת משקל וגובה
- בדיקת רמת סוכר באמצעות גלוקומטר
- בדיקת רמת INR באמצעות מכשיר אלקטרוני

4. טיפול בסביבת המטופל

- הכנת ותחזוק יחידת מטופל
- טיפול ותחזוקת ציוד רפואי
- הזמנת ציוד וטיפול בו

5. תיעוד ברשומה רפואית

- הכרת התיק הרפואי והתיעוד הנדרש



רשימת תפוצה:

המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
יו"ר הסתדרות האחים והאחיות בישראל
מנהלי בתי חולים
מנהלי אגפים רפואיים בקופות החולים
מנהלי מחוזות
קרפ"ר - צה"ל
קרפ"ר - שירות בתי הסוהר
קרפ"ר - משטרת ישראל
ראשי חוג לסיעוד
מנהלות בתי ספר לסיעוד